

tega kratek izrek, na pr. pri čerki *a* vidiš podobo angela, ki čuje nad otročičema in spodaj napis: „Angelu se priporoči, varoval te bo po noči“ itd. (Tov. str. 384 l. 1868. Novic. 416). — Besednik: O gnojnej jami ali gnojišču (7). Srenja pod lipo. Pogovor o kmetijstvu. Šest nedelj. Župnik, župan, učitelj itd. (str. 18—189). — 4) Prirodoslovje v podobah. Slovenske mladini v poduk in zabavo posvetil Ivan Tomšič, učitelj na c. k. normalki. V Ljubljani 1869. 4. Popis dodanih prirodoslovnih podob iz živalstva, rastlinstva in rudninstva str. 1—15. Slike str. 1—14. Zal. Giontini, tisk. Milic. (Tov. 337. Novic. 366; cf. Kako se Tomšičevo „Prirodoslovje v podobah“ v naših ljudskih šolah z vspehom rabi? Tov. 1870 str. 286). — Tovarš: Novo leto. Pesem, zložil E. T., napev J. Tomšičev (Priloga k l. 24). — 5) Navod, kako naj ravnajo posamezni kmetje in cele soseske z gozdom. Slovenskim soseskam in kmetom (nemški spisal Mavricij Scheyer, bivši nadlogar), poslovenil Ivan Tomšič. Na svetlo dal deželni odbor kranjski. V Ljubljani 1869. 8. 43. Nat. J. Blaznik. — 6) Naznanila. Na svetlo dala c. k. kmetijska družba na Kranjskem. V Ljubljani 1869. 8. 120. Zv. I. Sloven. nemški. Nat. Blaznik. L. 1870. Zv. I. str. 167. Zv. II. str. 45. Dodatek str. 51. L. 1871. Zv. I. str. 47. Doklada str. 59 itd. Slovénil I. Tomšič.

L. 1870 Besednik: Srenja pod lipo. Sedma — enajsta nedelja. Pogovor o kmetijstvu (str. 4—189). Ne prevzemi se pre-

zgodaj (Sultan Oskan II). Iz malega naraste veliko — Kmetija tam veliko zdá, kjer delo, pridnost je domá (127)! Cvetlice (150), o katerih pravi naposled: „Gotovo bi bilo žalostno in pusto, ako ne bilo drobnih ptičkov, ne veselega njihovega petja in žvrgolenja; ako ne bi bilo pridnih, marljivih bučelic in lepo pisanih metuljev. Še veliko bolj pusto in žalostno bi pa bilo, ako ne bi imeli raznobojnih cvetic, brez katerih si ne moremo misliti zemlje, nad katero bi imeli pravo dopadajenje“. — 7) Poljedelstvo s posebnim ozirom na domače pridelke. Za prosto domače ljudstvo po najboljših skušnjah izurjenih poljedelcev spisal Ivan Tomšič, c. k. učitelj na vzornej normalki. V Ljubljani 1870. 8. 107. Izdala in založila Družba sv. Mohora v Celovcu. Nat. J. Blaznik. — 8) Zemlja (Globus) slovenski sestavil I. Tomšič. — 9) Vošilna knjižica ali vošilni listi za novo leto, godove in rojstne dneve. Slovenski mladini v porabo spisal Ivan Tomšič, učitelj na c. k. vadnici. V Ljubljani 1870. 8. 46. Zal. Giontini. „Vsak učitelj, pa tudi vsak drug, kdor ima z mladino opraviti, že davno čuti potrebo take slovenske knjižice, ki nam jo je spisal g. I. Tomšič, gotovo eden izmed najmarljiviših in v pisanji najbolj spretnih učiteljev naših. Okoli 100 pisem nam za izgled podaja ta knjižica, različnim razmeram in različni starosti primerjenih. „Venček za vezilna darila“, ki ga imamo že v 2. natisu, obsega le vošilne pesnice, Tomšičeva „Vošilna knjižica“ pa, kakor naslov kaže, vošilna pisma v prosti besedi itd. (Novic. 1871 str. 5).

L i s t e k.

Listi slovenskega pesimista.

VI.

Gospod urednik! Skoro da sem bil že zabil na Vas. Saj tudi ni čuda, ako človek v sedanjih časih in sedanjih razmerah zabi i najboljšega prijatelja. Pomisliti treba vendar: poletna vročina in pasji dnevi niso za pisanje baš vabljivi. Vrhu tega smo imeli

kopo raznih konferencij in družih zborovanj, o katerih sem pa o svojem času že povedal svoje misli. Žal, da vsak nauk ne prija vsakomu, in ker je med Vašimi čč. sotrudniki samo jeden pesimist, dosledno je, da tudi ta ne more vsem ustreči. Vender ne pustim, da bi kdo moje proizvode v obliki pesimiških (ne pesimističnih!) listov natvezal na hrbet kateremu koli —l-ju, ki se s kakim dopisičem oglasi v cenje-

nem našim glasili. Niti Pilat ni prišel tako po ceni v »srečo« kot takšen — t. v last mojih »listov«, dobrih ali slabih. To pa le mimogrede.

Zato dalje. Bilo je tudi nekaj političnih prememb in važna deželna učiteljska konferenca, katere je skoraj tako poredkoma kot v starih časih »sveto leto«. Dandanes pa niti s »svetim letom« niso več tako skopi kot z deželno konferencijo. Nekaj bi še rekli o nemškem jeziku, katerega pouk ste tam pretresali, a oprostite, gospod urednik, da sem že sploh do tu tako dolg, dasi odločen nasprotnik »otrobovecem«. Nisem pa povedal vseh vzrokov svojemu molku.

Še v meseci sv. Jerneja sem čital nekega dne v »Sl. N.« dopis »Od Nekod«. Tudi ta je bil vzrok, da sem zopet za nekaj časa porinil pero v stran in si podaljšal — počitnice. Take stvari pač ni možno kar tako prezreti ali požreti. Treba je barem nekoliko premisleka. Ker ste pa Vi, gospod urednik, povedali v repliki »pro domo« skoro vse moje misli o ti stvari, dodam jaz samo še to:

Sicer pesimist, vendar mislim, da je središče naše zjedinjene ali nezjedinjene Slovenije bela Ljubljana. Prvi sad zjediniteljstva je izvestno naša »Zveza«, naš ponos. Jasno kot beli dan je potem, da mora biti tudi središče »Zvezi« Ljubljana, kar danes ni. Glasilo »Zveze« bi torej moralo izhajati tam, kjer bi morala »Zveza« imeti svoje središče; glasilo njeno bi pa moral biti oni učiteljski list, ki izhaja v Ljubljani. Bodi že glasilo »Slovenskega učiteljskega društva« tako ali tako, resnica je, da »Tovariš« izhaja že 31. leto, preživel je že mnogo hudega in v najhujših časih držal je krepko in vstrajno slovensko zastavo. Njegov duševni oče in ustanovitelj g. A. Praprotnik je odlični slovenski šolnik, v katerega naj bi se ugledali v šolskem in narodnem oziru učitelji slovenski.

Resnica je tudi, da je list mnogo boljši, odkar je spremenil »glavo« in urednika. — Nočem se Vam laskati, in tudi ni potrebno. Dobro delo se samo hlavi. Rečem pa, da list ne neha, tudi če se še celo desetletje pasejo prej imenovane nenaravne razmere. (A premenile se bodo.) »Tovariš« ne neha — da govorim s prof. Stritarjem — tudi če ga imava sama pisati in sama brati. Punctum.

Sicer sem pa tudi že povedal svoje in mnogih tovarišev misli o tem, da se take stvari obešajo na veliki zvon v političen list. Vsled tega, da kdo sploh kaj piše, ne bode še imel slovstvenih zaslug; ako se pa stvari odločno učiteljskih zadev postavljajo v javnost, imenovali bi tako početje naravnost herostratstvo. O učiteljskem ugledu se sicer mnogo govori in piše — a stori pa bore malo. To pač ni solčna stran našega življenja, in to stran motreč človek mora biti — če tudi nehoté — pesimist. — Gospoda! Pokazal bi lahko nek drugi stan, ki je našemu najbližji, a mi smo gledé varovanja svoje avtoritete daleč od njega. Lahko je priporočati več takta v kaki zadevi — mimogredé naj tudi omenim, da se o taktu lahko veliko govori, a malo pove — lahko je tudi zabavljati temu ali onemu listu. Tudi mi bi lahko marsikaj rekli, a pustimo to.

Če se lista ne moreta zjediniti — Bog daj, da bi se — za to pač ni treba, da se cepimo učitelji. »V tem taboru je zjedinjena Slovenija«, pisal je poročevalec o zborovanju »Zveze« v Trstu. Ni treba torej zaradi malih nebitvenih razlik rušiti dične zgradbe.

Toliko brez vseh zlih namenov, le naši sveti stvari in korist želel je povedati

Vaš

pesimist.

Naši dopisi.

Iz državnega zbora. (Dalje.) Baš to pojevanje družbinskega življenja pa je glavni vzrok množične se vzdijanosti — poudarjam izrecno — nekega dela naše mladine.

Ali čim manj je mladini obitelj, tem več bodi ji šola.

Seveda, ne smemo si prikrivati, da ljudska šola ne more družbinskih razmer zboljšati sama. Povoljnih uspehov bodeimo le dosegli, če cerkev, šola in dom skupno delujejo pri vzgoji mladine. (Zelo res! na desni.) Državi pa je tudi dolžnost odstraniti vse, kar ovira složno skupno delovanje teh činiteljev, ali pa mu je vsaj na poti. (Bravo! na desni.) Z velikim veseljem pozdravljam torej besede, ki jih je govoril g. poročevalec grof Pininski o gojitvi pravno-verskega duha pri vzgoji in o tem, da bi se po pravici ustrezalo željam katoliške cerkve, kakor tudi zvišene besede Nj. ekselence gospoda naučnega ministra o pomenu šolske molitve. (Bravo, bravo! na desni.)

Kar se pa tiče šole same, bi poudarjal, da so nekateri učni predmeti posebno sposobni vzgojevalno vplivati, in sicer vera, pouk o materinščini in zgodovinski pouk z domovinoslovjem.

Sicer je umevno, da se tukaj ne morem spuščati v pedagoške razprave, vendar pa bi rad nekaj malega opomnil.

Bogaboječnost, zaupanje v Boga, spoštljivost, ponižnost, ljubezen, okrepijo gotovo pravno razsodnost in čistijo mišljenje.

Pouk o materinščini zavzema odlično mesto v vzgojevalnem pouku. Središče tega pouka je berilo. To šele seznaní otroka z jezikom njegovega naroda, mu podaja misli, jezik mu vzbuja razne čute, sočutje se drami, sklepi se delajo, načela se vstvarjajo, volja se spravlja na dobro.

Glavni delež vzgojevalnega pouka gre tudi zgodovinskemu pouku z domovinoslovjem, s katerim se